

засад, а саме, рівності перед законом і судом, презумпції невинуватості, публічності, розумності строків.

Законодавець визнав засадою кримінального провадження розумність строків. Така новела не може не викликати обговорення на науковому рівні. На нашу думку, закріплення принципу розумності строків в кримінальному процесуальному законодавстві сприятиме реалізації толерантних та гуманних тенденцій сучасного світу.

Кримінальний процесуальний закон формулює по-новому вимоги засади публічності. Перелік справ провадження обвинувачення, відповідно до ст. 477 КПК України, значно розширився (близько 60-ти).

Цікавою новелою є те, що з метою скорочення строків кримінального провадження в суді вперше в законі врегульовано спрощене провадження щодо кримінальних проступків та кримінальне провадження на підставі угод.

Отже, дана наукова робота є спробою звернути увагу на дискусійні питання, що стосуються засад кримінального провадження, тому робота над окресленою проблемою може, і повинна мати продовження в майбутньому.

ПОНЯТТЯ РОЗУМНОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Зубік Р.В., курсант факультету підготовки кадрів спеціальних підрозділів Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: викладач кафедри загальноправової та гуманітарної підготовки факультету підготовки кадрів спеціальних підрозділів Національної академії внутрішніх справ *Бугаков О.В.*

Розмірковуючи над природою розумності, перш за все потрібно звернутись до філософії, як основи будь-якого знання. Саме слово "софос" - «мудрість» - входить в назву науки. Звертаючись до філософів античності, необхідно вказати на те, що вони ототожнювали поняття розумності та мудрості. Так, один з філософів античності Арістотель (IV століття до н.е.) висловлював наступне: " По перше,...мудрий, наскільки це можливо, знає все, хоч він і не має знань, щодо кожного окремого предмету. По друге ми вважаємо мудрим того, хто здібний пізнати тяжке та не легко доступне для... По третє ми вважаємо, що розумний той, хто більш чіткий та більше здатний навчити виявляти причини..."

Розум — це здатність до формування метафізичних ідей які позашорані над свідомістю за Кантом Кант вважав що в людини немає засобу встановити зв'язок зіставити "речі самі по собі" і явища Звідси висновок про обмеженість можливостей в пізнанні форм чуттєвості і розуму. Формам чуттєвості і розуму доступний тільки світ досвіду. Гегель визначає розум як творчість нового знання. Він вказує на важливу властивість розуму - це здатність досягати та розв'язувати суперечності.

“Для людського мислення немає ніяких зовнішніх кордонів, - доводить філософ, - крім кордонів практичного освоєного людиною”.

Ми вважаємо, що для того, щоб оцінити рівень розумності конкретного потрібно визначити рівень його колективності. Останнє розуміється як залучення в яку-небудь спільність, але не формальне залучення, а залучення світоглядне. Тобто якщо свій шлях людина пов'язує з колективною, релігійною чи громадською метою, варто задуматися над рівнем його розумності. Також грає роль рівень стандартності, подібності до середньостатистичної людини. Хтось може і не констатувати свою своєрідність, але необхідно мати тверді переконання, що відрізняються від середньо стандартних.

Оперуючи поняттям «розум» на нашу думку, якимось природно його пов'язувати з іншими поняттями – розсудок, інтелект і т.д., що робить його неоднозначним і нестрогим, припускаючи уточнення і визнання. Розум - це не тільки здатність людини до мислення і раціонального пізнання, розуміння і осмислення того, що відбувається. Розум наділяє людину здатністю вибору напрямку оптимального розвитку і вдосконалення його самого і його внутрішніх і зовнішніх взаємодій з навколишнім світом людей і природи як системи. Слово «розумність», яке в звичайному сенсі позначає інтелектуальну діяльність людини, як юридичне поняття характеризує об'єктивну сторону його дій. Таким чином, розумність характеризує інтелектуальні і моральні якості особи опосередковано, через порівняння його поведінки з можливою поведінкою.

Система принципів кримінального судочинства, насамперед, визначає зміст кримінально-процесуальних норм і кримінально-процесуальної діяльності, покликана забезпечити одноманітну практику їх застосування. У цьому плані реалізувати своє призначення принципи можуть, як у випадку прямого закріплення в законі, так і якщо вони будуть впливати з аналізу окремих кримінально-процесуальних норм. Як справедливо зазначав ще дореволюційний вчений-процесуаліст С.В. Познишев: «Принципи спочатку проникали в судову практику, зміцнювалися в ній, а потім знаходили собі більш-менш виразне вираження в законодавстві». Далі потрібно визнати, що суспільні відносини більш динамічні ніж регулюючі їх норми права. Принципи, які закріплені в чинному законодавстві, так і похідні з його аналізу, покликані захистити особистість від свавілля й беззаконня. Важливо, щоб вони утворювали взаємопов'язану, взаємозгоджену систему, незалежно від нормативного закріплення. Тільки в цьому випадку принципи зможуть реалізувати своє практичне призначення.

Принцип розумності чинить правовий вплив на учасників кримінально-процесуальної діяльності та інших осіб, проявляється роль і призначення окремих його елементів, так і всієї сукупності взаємопов'язаних правил, процедур, правоохоронних органів і процесуальних рішень.

Реалізація принципу розумності в кримінальному судочинстві здійснюється.

На основі аналізу можна виділити наступні критерії розумності: правовий і фактичний, складність кримінальної справи, поведінка учасників кримінального судочинства, достатність та ефективність дій суду, прокурора, керівника слідчого органу, слідчого, начальника підрозділу дізнання, органу дізнання, дізнавача, вироблених з метою своєчасного здійснення кримінального переслідування або розгляду кримінальної справи, і загальна тривалість кримінального судочинства. Безумовно, критерії розумності слід більш чітко прописати у нормах.

В основі розумності процесуальних строків знаходиться вимогу відповідності між загальною тривалістю кримінального судочинства і певними об'єктивними і суб'єктивними обставинами.

До об'єктивних обставин, визначальним критерії розумності, слід віднести: складність справи і характер спору. Складність справи безпосередньо пов'язана з його поширеністю, повторюваністю у практиці судів.

Також в якості об'єктивних критеріїв, що визначають розумність строків кримінального судочинства, слід назвати процесуальні особливості розгляду тієї чи іншої категорії кримінальних справ.